

СТЕНОГРАМА

виїзного засідання Комітету з питань енергетики та житлово-
комунальних послуг

Черкащина, 27 лютого 2024 року

Веде засідання голова комітету ГЕРУС А.М.

(Початок аудіозапису відсутній)

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...якісь правильні процеси, які відбуваються. І от ми сьогодні з радістю приїхали в Черкаси, тому що тут якраз відбуваються ті процеси, які є передовими в Україні, які є, мають позиції лідерів, тому що на підприємстві теплокомуненерго, власне, реалізуються проекти, були профінансовані нашими друзями і партнерами, американською агенцією з допомоги USAID, і були передані газові електростанції з когенераційними установками, і деякі з них вже теплокомуненерго отримало, деякі ще має отримати, і наскільки я знаю, вже навіть запустили таку першу електростанцію, яка буде працювати і на потреби теплокомуненерго, і на енергетичні потреби міста та області. І це, мабуть, перший на сьогодні такий проект, тому що USAID допомагає багатьом містам, але такі проекти, які вже ввелись в роботу, які почали працювати, то, мабуть, цей проект є першим в Україні, а всього таких електростанцій має бути передано близько 90 різним підприємствам теплокомуненерго в різних містах. Тому ми сьогодні з радістю обговоримо цей напрямок, напрямок когенераційних установок і напрямок роботи теплокомуненерго, заслухаємо, які є проблеми, порадимось, чим ми можемо допомогти і подивимось, який позитивний приклад можуть взяти і використати інші міста, інші підприємства теплокомуненерго.

Тому я радий, що Ігор Іванович нас запросив і сьогодні тут зустрічає, і Анатолій Васильович, міський голова. Тому, думаю, що ми сьогодні гарно попрацюємо і чим ми можемо бути корисні як законодавці, будемо намагатись робити свою частину роботи, для того щоб в нас був спільний

результат, а спільний результат – це той, який можуть побачити і відчутти всі українці: мешканці Черкас, мешканці Львова, мешканці Харкова, мешканці Києва. В цьому, в принципі, і полягає наша задача.

Тому прошу, слово Ігорю Івановичу.

ТАБУРЕЦЬ І.І. Дякую, Андрію Михайловичу. Дякую.

_____. Андрію Михайловичу, а переключку чи порядок денний?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зробимо. Давайте, нехай зараз Табурець Ігор Іванович, міський голова Бондаренко Анатолій Васильович. Тоді ми перейдемо, встановимо кворум і швиденько затвердимо порядок денний сьогоднішній.

ТАБУРЕЦЬ І.І. Колеги, радий вітати виїзне засідання Комітету Верховної Ради з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

Забезпечення саме життєво важливих функцій та послуг є одним з найважливіших пріоритетів держави. І ваш комітет – це, мабуть, чи не найголовніший комітет теж під час війни, який переймається саме цими предметними речами, які є, мабуть, самою важливою складовою стійкості будь-якого регіону. Це що стосується енергонезалежності, що стосується тепла, коли ми говоримо про зимовий період і коли ми говоримо про заклади соціального, комунального спрямування, наші медичні заклади, наші школи. В умовах військового часу, звісно, ці виклики, як блекаути, графіки відключень, ракетні обстріли, пошкодження різного роду критичних об'єктів інфраструктури, мабуть, вони всі нас заставляють рухатись і приймати такі рішення, які менш сплановані, але більш ефективні, якщо ми передбачаємо певні речі. І хочу підкреслити, що іноді набагато краще показати результат ніж казати про наші плани, так, які ми, які в нас там плани є.

І що стосується результату, я дуже радий і гордий від того, що у нас Черкащина з точки зору стійкості саме оцих критичних елементів, енергосистеми, теплокомуненергосистем, так, вона досить стійка що з позиції, мабуть, теплових наших організацій, які надають і забезпечують теплом, це комунальні наші підприємства, що з позиції обласного, облenerго, так, які забезпечують подачу системну і підстраховують на випадок виходу з ладу того чи іншого елемента загальної нашої системи області. Ми всі знаємо, що залежність велика і от інших областей, але що стосується області, то ми в цьому плані стійкі.

Стійкі чому? Тому що досить потужна взаємодія. Ми з самого початку проводили дуже такі вузькі зібрання, професійні зібрання, коли потрібно було приймати рішення. У разі виходу з ладу одної складової, як ми діємо, коли виводиться з ладу одна котельня, умовно кажучи, як ми діємо. Коли виводиться з ладу інша підстанція, як ми діємо, чи ми можемо в цьому енергоострові існувати. І ми досить планово і успішно ці речі зробили. Тому дійсно дуже приємно, що нас відмічають з позитивної сторони, хоча ми, мабуть, не піддавались таким значним ураженням, як наші колеги з тих регіонів, які тимчасово окуповані і наразі деокуповані.

Саме тому дійсно важливо застосовувати комплексні підходи, мати альтернативу енергопостачання, як централізовану, так і децентралізовану, для забезпечення життєво необхідних функцій нашої держави. І дійсно, встановлення когенераційних установок і різного роду обладнання – для мене це теж було відкриття. Мене, зокрема, Павло Миколайович, керівник саме Черкаситеплокомуненерго, він мене вводив в курс справ. Мені навіть зі своєю інженерною освітою досить цікаво було для себе пізнати нові речі, коли всі ми, розуміючи, що таке стійкість, зокрема енергетична стійкість, ну, не всі ще розуміли, як ефективно можна використовувати: виробляючи електрику, мати тепло, а виробляючи тепло, мати додаткову електроенергію.

Перекоаний, що сьогоднішнє засідання надасть поштовх ефективному розвитку, можливо в стабілізації наших деяких проблемних питань і,

можливо, раціональним зернам, які можна буде використовувати в тому числі в інших областях, в інших регіонах.

Досить прекрасний приклад співпраці з USAID, є й інші відповідні фонди, ми всі про них добре знаємо, але саме головне, хочу підкреслити, - це результат. Не так воно, умовно кажучи, що ми там плануємо, бо ми дуже багато чого, мабуть, плануємо, а коли результат у наявності, ми можемо гордитися тим, що чергова когенераційна установочка зроблена, чергова котельня замінена на більш сучасну, ми зменшили там втрати тепла на якихось магістралях і таке інше.

Тому я всім бажаю сьогодні плідно поспівпрацювати, поспілкуватися, найголовніше поділитися можливо своїми здобутками і напрацюваннями, а заодно ще раз підкреслити, які у нас проблемні питання є, а ми про них досить добре знаємо, досить добре, мабуть, для воєнного стану, що вони не такі критичні, але вони є, вони трошки накопилися. І звісно, ми маємо на них реагувати і по максимуму підключати наших колег законодавців, де є на такому рівні можливість допомогти, і структури відповідних профільних міністерств для того, щоб вирішувати ці питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ігорю Івановичу.

А можна я ще трохи попрошу, от біля вас люди сидять, а біля мене не сидять, і таке враження, що з вами всі дружать, а зі мною ніхто не дружить. Я би запросив сюди першого заступника голови комітету Олексія Юрійовича Кучеренка і депутата, який представляє Черкащину, черкащан, Сергій Володимирович Нагорняк, він у нас голова підкомітету енергоефективності. Ви таблички візьміть, щоб тут зі мною теж люди дружили, біля мене теж хтось був.

_____. ... *(Не чути)* відрекомендувати. Анатолій Васильович Бондаренко – це мер міста Черкаси ...*(Не чути)* і саме, як

кажуть, енерго, мабуть, залежне, оскільки тут і підприємства потужні є. Заступник керівника обласної військової адміністрації Антон Олександрович Салютний. І профільний заступник, який координує цю діяльність в тому числі за цим напрямом, Анатолій Вікторович, його, мабуть, першим треба було поставити, це керівник облради нашої. Як структура, яка опікується питаннями в тому числі комунальних підприємств, наших медичних і освітянських закладів, Павло Миколайович Карась, я думаю, частина його добре знає, це керівник нашого Теплокомуненерго, теж є моїм радником саме з цих питань. Олег Григорович Самчук – керівник обленерго, який теж у нас стабілізує цю ситуацію, про яку я сказав, що нам дуже приємно бути в такому стабільному стані, коли ми можемо все обговорити, повторюся, дякуючи нашим Збройним Силам, ... *(Не чути)* стабільністю перш за все дякуючи їм, ну і нашим спільним заходам, яких ми вживаємо, робимо. Я дуже радий. Повторюся, ми всі єдині, тому дуже приємно, що ми сьогодні тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, може, Анатолію Вікторовичу слово і потім Анатолію Васильовичу. Тільки мікрофон включіть, щоб нас по відео також чули.

ПІДГОРНИЙ А.В. Шановні колеги, я радий всіх вітати тут, на Черкащині. Хочеться відмітити, що опалювальний сезон у нас вже добігає завершення і цього року він на Черкащині пройшов без будь-яких критичних ситуацій. Зокрема це велика заслуга трудових колективів, які працюють в теплокомуненерго, в обленерго, в розподільчих мережах і які забезпечували безперебійне постачання тепла та світла в заклади комунальної власності та жителям Черкащини. Велика подяка за вашу роботу.

Сьогодні така кількість народних депутатів, поважних чиновників на такому зібранні, я переконаний, повинні дати гарні напрацювання для Черкащини і для того, щоб ми на практиці зробили ще якісь кроки для

покращення енергоефективності та збільшення, зміцнення енергонезалежності нашої області. Раді вітати вас. Бажаємо плідно попрацювати і гарних результатів роботи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

БОНДАРЕНКО А.В. Шановний Андрій Михайлович, шановні народні депутати! Надзвичайно приємно, що засідання комітету проходить саме в Черкасах, в першу чергу дійсно дякуємо нашим Збройним Силам України за можливість тут провести під мирним небом. Хочу сказати, що дуже гарно, що ми обмінюємося якраз такими й проблемними питаннями. Хочу запевнити, що з вашим комітетом маємо гарні і давні стосунки. Напевне, з Олексієм Юрійовичем років 8 обмінюємося вже думками, як працювати в цій галузі, з Сергієм Володимировичем на постійному зв'язку.

Так що я думаю, що надзвичайно приємно якраз, що є і колеги ваші, і ви очолюєте комітет тут якраз. Я думаю, що якраз проговоримо про наболілі питання, вони є у нас, наболілі питання. Зокрема, якраз що ви затрунули питання допомога американського народу стосовно надання когенераційних установок. Є трошки невеликі нюанси на кордоні зараз з отриманням цих установок. Якраз хотів попросити, щоб ви на комітеті це питання підняли і виключно попрацювали, щоб ми їх отримали якнайшвидше. І деякі питання хотів, коли будемо уже порядок денний, щоб ми обговорили і обмінялися своїми думками. Якщо досвід роботи нашого комунального підприємства "Черкастеплокомуненерго" стане в нагоді будь-яким містам, комітету, ми з радістю готові поділитися, будь-яку інформацію повністю ми надамо і покажемо, як працювали. Я скажу, що ми уже досить давно працюємо, думаю, років вісім працюємо над повною модернізацією, не все вдається, але рухаємося якраз в тому напрямку і маємо те, що маємо.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Олексій Юрійович Кучеренко, перший заступник голови комітету.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Шановні голови, ми тут бачимо і голову ОДА, вірніше ОВА, як на сьогодні, і голову комітету, і міського голову, і голову ради, і, мабуть, голова правління, і так далі, і, шановні присутні, і шановні колеги депутати. Мені особисто дуже тут приємно бути, на Черкащині і в місті Черкаси, бо, поперше, сьогодні така спеціалізована тема засідання нашого комітету – це саме житлово-комунальне господарство. Бо є така, вибачте, в лапках, "політична партія", називається житлово-комунальне господарство. І процеси різні відбуваються, все, що... Ми бачимо що. Воно було, є і буде. І ми всі розуміємо, наскільки сьогодні, власне кажучи, ці проблеми сьогодні, вони завжди будуть близькими для міського голови, а в ході децентралізації, вони так чи інакше для регіональних влад будуть дуже важливими, бо сама тенденція, всі ці проблеми, з одного боку, опускати на місця, з іншого, давати механізми, давати ресурси необхідні для вирішення цих проблем.

Я в цій ситуації хочу всіх заспокоїти, бо знаєте, мені довелося бути і головою Комітету з питань житлово-комунального господарства, і профільним міністром, і головою підкомітету. І коли мені тоді такі оптимістичні молоді депутати казали: та ось там рік, два, три ми реформу зробимо і забудемо про ці проблеми назавжди. Я їм казав разом з колегами – не поспішайте, не поспішайте, цей дощ надовго. Я не до того, що це ворох проблем, який не можна вирішити. Я до того, що там дуже тонкі стосунки і ми їх сьогодні обговоримо, я думаю, більш фахово. Безумовно, це і тепло, безумовно, те, що в будинках відбувається, бо треба завжди розуміти весь ланцюг. А без споживача оцього платоспроможного не буде ніколи збалансованої системи житлово-комунальних послуг... *(Не чути)* господарства.

І так сталося згідно законодавства, що у нас сьогодні певною мірою і енергетичні питання, і електроенергія, і газ так само входять до переліку житлово-комунальних послуг і це об'єднує сьогодні саме в нашому об'єднаному комітеті.

І тепер буквально декілька слів. Для мене і я дуже радий, що голова комітету Андрій Михайлович дослухався, бо ми багато дискутували. Я вважаю, без зайвих таких компліментів, те, що в місті у вас відбувається завжди дуже позитивно. Я знаю тут дуже позитивні моменти напрацювань. Але хоча свого часу ми з Павлом, коли ви були керівником управління економіки в місті, ми тоді такі тут списи, здається, в цьому залі, стосовно ОСББ, ледь не дрались, чесно я вам кажу. Бо він мені доводив одне, я інше. Але зараз, я вам чесно скажу, я його вважаю одним з найфаховіших керівників відповідного підприємства профільного, і, безумовно, це завдяки міській владі, обласній і тому, що в місті Черкаси містяни сприймають ці процеси, наскільки я розумію, це дуже і дуже важливо.

Тому із задоволенням сьогодні послухаємо вас, задамо питання певні, такі, може, і не зручні, але такі нормальні фахові, і максимально будемо допомагати і сприяти вирішенню цих проблем.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Я з вами, Юрій Олексійович, повністю згоден. Дійсно, репутація і слава якраз хороша, і про пана Карася як одного з найкращих керівників теплокомуненерго, і про пана Самчука Олега Григоровича, як керівника обленерго. Тому, знову-таки, ми раді тут бути і раді попрацювати, і поділитися досвідом.

Сергій Володимирович Нагорняк, депутат, який представляє мажоритарний округ Черкащини, голова підкомітету з питань енергоефективності.

Прошу, Сергій Володимирович.

НАГОРНЯК С.В. Доброго дня, шановні колеги! Наші колеги, хтось, можливо, вперше в Черкаській області, гостинно запрошуємо на Черкащину. І кілька слів хочу сказати і про місто Черкаси, і про Черкаську область в цілому.

По-перше, сьогодні зустріла нас прекрасна погода, лише сьогодні, лише сьогодні такий гарний день, починається вже весна, завершуємо опалювальний сезон. На щастя, пройшли його стабільно, благополучно і в Черкасах, і в Черкаській області. І, як відзначив голова у нас обласної ради, це якраз завдяки тим колективам, які сьогодні працюють злагоджено і в області, і в місті. І не можу не відзначити роботу Черкаського теплокомуненерго, яке у нас, як казав у нас Анатолій Васильович, ми його ставимо в приклад, тому що підприємство, яке не має вже заборгованості перед постачальниками газу. І наскільки я розумію, що проводить хорошу політику зі своїми споживачами, які теж більш-менш вчасно розраховуються.

Так, пане Павло, у вас?

КАРАСЬ П.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте може, ми зараз...

НАГОРНЯК С.В. Дуже гарний приклад.

Я хочу сказати, що Черкаська область, вона теж область не тільки аграрна, але і енергетична область, і в перспективі ми будемо, в планах держави є, розвивати і будувати нові гідроакumuлюючі споруди на Черкащині. І я сподіваюсь, що в повоєнний період, після перемоги, ми будемо теж розглядати можливість і будівництва нової атомної електростанції. Ми знаємо, що на Черкащині є в планах будівництво атомної електростанції. І я сподіваюсь, що в повоєнний період ми до цього питання теж повернемося.

А сьогодні нам бажаю всім плідної роботи, щоб наше засідання виїзне принесло користь і місту Черкаси, і Черкаському регіону, і щоб ми підняли сьогодні якраз ті питання, які турбують саме якраз в контексті теплокомуненерго, і зосередились на цих питаннях.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Давайте, тоді ми зараз, у нас був запропонований порядок денний. Це напрями ефективного розвитку централізованого тепlopостачання міст України, розвиток децентралізованої розподіленої генерації на базі підприємств теплокомуненерго. Ну і "Різне", якщо у нас ще якісь питання будуть.

Я би хотів, щоб ми встановили кворум і проголосували за цей порядок денний, так як ми це зазвичай робимо. Тому я буду тільки по прізвищах. Хто по відео, то по відео тоді. Прошу голосувати. Хто за те, щоб затвердити відповідний порядок денний?

Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Волинець Михайло Якович. За.

Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

Жупанин Андрій Вікторович.

Іоффе Юлій Якович.

ЮФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.
Кісільов Ігор Петрович.

КІСІЛЬОВ І.П. За. Кісільов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кіт Андрій Богданович.

КІТ А.Б. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх Анатолій Вячеславович.
Красов Олексій Ігорович.
Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. Мулик – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагорняк Сергій Володимирович.

НАГОРНЯК С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пивоваров Євген Павлович.

ПИВОВАРОВ Є.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Припутень Дмитро Сергійович.

ПРИПУТЕНЬ Д.С. Припутень – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна.

Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович.

Шипайло Остап Ігорович.

ШИПАЙЛО О.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юнаков Іван Сергійович.

Юрченко Олександр Миколайович.

25 з 26 присутніх – за. Рішення прийнято.

Тоді перше питання порядку денного: напрями ефективного розвитку централізованого теплопостачання міст України. І з нами на зв'язку ніби має

бути перший заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України Василь Олександрович Шкураков.

Чи є з нами на зв'язку пан Шкураков?

ШКУРАКОВ В.О. Я є. Доброго дня, Андрій Михайлович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

ШКУРАКОВ В.О. Чути, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, чути. Тоді вам слово, Василь Олександрович.

ШКУРАКОВ В.О. Щиро дякую, Андрій Михайлович, за слово.

Вітаю колег із адміністрації, Ігор Іванович, щиро вас вітаю, представників комітету, народних депутатів і всіх запрошених до сьогоднішньої дуже важливої зустрічі, можливості проговорити питання, які досить важливі для розвитку України в цілому. Я це кажу без будь-якого перебільшення, це моє чітке переконання, що питання теплозабезпечення України, питання розвитку цього напрямку – це не просто енергетична безпека, це питання і економічного розвитку України в цілому. І я рахую, що максимально ми можемо використовувати наші спільні напрацювання і наш спільний труд для того, щоб внести велику користь для України, для розвитку, і питання функціонування житлово-комунального господарства, і питання розвитку економічних процесів в Україні, оскільки це і матеріали, і робоча сила, і відповідні ПДФО, і податки на всіх рівнях державного, місцевого бюджету. Це запорука нашого економічного процвітання.

Ключовим напрямком в даному питанні також є питання широкої модернізації зазначеного напрямку, яке обов'язково має включати в себе питання застосування когенераційних установок і максимально враховувати питання енергоефективності, здійснення заходів з енергоефективних

впровадженнь, проведення і енергоефективного менеджменту на всіх галузях. І це треба починати не просто з постачання теплової енергії, її виробництва, а починати навіть із будівель, громадських будівель, будинків, проведення термомодернізації, оскільки це, по суті, подальші наші плани стосовно можливостей застосування теплових систем і теплових рішень.

На жаль, за часи незалежності ми стикнулися з питанням, коли був такий значний процес відключення споживачів від систем централізованого теплопостачання. Це, в першу чергу, відбулося в таких невеликих містах, але має сьогодні, ми бачимо, маємо бачити, які негативні наслідки це завдало для життєдіяльності українського населення. І наразі цей процес призупинено та стає питання активізації зворотного процесу з метою ефективного розвитку централізованого теплопостачання міст України.

Які основні напрямки ефективного розвитку централізованого теплопостачання міст України ми бачимо, і які мають бути, ну, включати. Це, в першу чергу, безумовно, я думаю, всі зі мною погодяться, це все-таки питання вирішення економіки процесу взагалі виробництва теплової енергії, розрахунків. Тобто перше, ключове питання – це в нашому процесі є економіка. Економіка має бути збалансована. Збалансована економіка – це джерело інвестицій.

Я би відзначив ще таке. Впровадження конкуренції, забезпечення конкурентного середовища в системах централізованого теплопостачання. Це сприятиме ефективному функціонуванню та зниженню витрат на виробництво та постачання теплової енергії. Забезпечення задовільного стану теплових мереж. Це регулярний контроль стану теплових мереж для вчасного виявлення проблем та усунення недоліків. Ми постійно працюємо, при уряді, ви знаєте, завжди працює штаб з підготовки до опалювального сезону. Ми вже, сьогодні я чув виступи, промови колег і да, ми дійсно вже сьогодні закінчуємо опалювальний сезон. Слава богу, він пройшов без яких би там таких значних ускладнень, але ми вже сьогодні починаємо думати, як забезпечити опалювальний сезон на наступний період.

І третім напрямком ключовим, який би відзначив, це нормативно-правове та технічне регулювання, постійне вдосконалення законодавства для забезпечення ефективного функціонування системи теплопостачання. Це в тому числі і приведення законодавства, і ми з вами, з народними депутатами, з комітетом минулого тижня розглядали законопроект про енергоефективність, у тому числі в системі теплопостачання, яке вводить нові поняття і декарбонізації, і максимально приводити до сучасних вимог. Ми бачимо Європейський Союз, ми бачимо, куди ми... ми розуміємо, куди ми хочемо вступити і чого досягнути, і бачимо, як директиви Європейського Союзу постійно оновлюються в системі енергоефективності, теплопостачання і запровадження таких заходів, які сприяють розвитку системи теплопостачання.

Це в першу чергу наша сумісна робота, ми спільно маємо все це виробляти. Це робота і міністерства, і Верховної Ради, з якими ми інформуємо, імплементуємо політики у відповідних сферах. Це і робота з нашими підприємствами комунального господарства приватної власності, які безпосередньо забезпечують населення такою важливою послугою. А також це і залученість органів місцевого самоврядування, оскільки це питання, яке є ключовим для взаємодії між державою, центральним рівнем і місцевими рівнями. Ми маємо це питання координувати і в нас має бути широке порозуміння в тих напрямках, що ми здійснюємо, як, за рахунок чого. Тобто я не хочу, щоб ми переходили до розвитку державних цільових програм, концепцій, сотні мільярдів писали там, скільки нам потрібно на модернізацію галузі, її покращення, а потім, враховуючи, що фінансовий ресурс був недостатній, звітували, що нічого не виконано з цих державних цільових програм. Тобто ми мусимо щось поміняти, і щось поміняти, це в першу чергу почути один одного, виявити реальну проблематику, сфокусувати свій погляд і спільну роботу на досягнення спільних результатів.

Хотів би також відзначити, колеги, що питання, яке всіх турбує – це різниця в тарифах, погашення заборгованості держави по різниці в тарифах.

Воно постійно міністерством озвучується, піднімається і Прем'єр-міністр ...*(Не чути)*, і ми вносимо, ініціюємо зміни до Закону про Державний бюджет. Дякую Андрію Михайловичу і комітету, які підтримують такі ініціативи зі своєї сторони.

Намагаємося це питання врегулювати і хотів би відзначити, що на сьогодні у нас є програма з МВФ, ви знаєте, була підписана. В грудні вона була переглянута, за результатами якої було дано... Ми взяли, держава взяла на себе зобов'язання провести повний аудит не Державної аудиторської служби, щоб ніхто не злякався, а аудит приватної компанії аудиторської, яка здійснить аналіз заборгованості підприємств, яка є, яка утворилася, не тільки перед Нафтогазом, а перед всіма контрагентами, за результатами якої буде сформовано пропозиції. І ключовим запитом МВФ по даному пункту є саме підготовка, оцінка і підготовка підприємств ТКЕ до опалювального сезону 2024-2025. Саме так прописано в меморандумі, до 1 липня ми маємо зробити, це завдання Мінінфраструктури.

Колеги, які мене чують і з інших регіонів, і з Черкащини, прохання сприяти нам в проведенні такого аудиту. Це в першу чергу підприємства ТКЕ, які вам підпорядковані, щоб якщо вони будуть відібрані для аудиту, щоб вони співпрацювали з нами максимально швидко і корисно для того, щоб ми вже на осінь цього року мали змогу підготуватися і внести добрі пропозиції для того, щоб стабільно пройти і з фінансовим ресурсом – ключове. Підприємство ТКЕ має бачити і розуміти, з яким фінансовим ресурсом воно проходить опалювальний сезон. Це і розрахунки населення з підприємством ТКЕ за постачання послуги, це в тому числі розрахунки з контрагентами за поставку палива і виплата заробітних плат, і підготовки. Дуже важлива і актуальна тема для нас – це захист наших енергооб'єктів від можливих атак ворога, щоб у нас все було збалансовано.

Ми у найближчий час як Мінінфраструктури розробимо відповідний план підготовки до опалювального сезону, співпрацюємо і з депутатами по цьому питанню, вони долучаються, і дякуємо їм за це, що долучаються до

штабу роботи. Ми всі маємо чітке розуміння з проблематикою, з якою стикаємося в незалежності від регіону, від суб'єкта, від рівня питання, ми спільно вирішуємо, знаходимо. Всім дякую за розуміння. Не буду більше займати часу. Дуже актуальна тема, дуже важлива. Спільною працею ми дійсно зробимо великий результат.

Щиро дякую, Андрію Михайловичу, за надане слово. Колеги, бажаю всім плідної праці. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Олександрович, дякую вам за виступ.

Я думаю, є ще, мабуть, одна проблематика, це проблематика водоканалів, яка не зовсім стосується опалювального сезону, але в принципі, як досягнути збалансованості водоканалів, чи є така в місті теж проблема? Тому що як би ціна електроенергії з 2021 року суттєво виросла і як в таких умовах працювати водоканалам? Нам би було цікаво бачити якусь позицію міністерства, в ідеалі, бажано в письмовому вигляді, що це було або у вигляді якогось плану, або у вигляді якихось ініціатив, що можна зробити. Це не зовсім тема сьогоднішнього, то тут я пропоную не зупинятися. Але ми би хотіли якось від вас, щоб ви...

ШКУРАКОВ В.О. Ще одну ремарку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, прошу.

ШКУРАКОВ В.О. Просто одну ремарку скажу. Дякую, що підняли це питання. Воно не було в порядку денному, але я усвідомлюю, наскільки важливо, ми вже рік спілкуємося з НКРЕ КП з цього питання стосовно тарифів для ліцензіатів їхніх. Питання, дійсно, актуальне, ми працюємо над зазначеним вирішенням цього питання. Є конкретні думки. Я би пропонував не письмове бачення, я би пропонував на вашій площадці провести таку невеличку дискусію: міністерства, народні депутати вашого комітету і плюс

НКРЕ КП долучити, там, де ми б обмінялися думками і вирішили, в який спосіб рухаємося далі. Тому таке прохання, враховуючи, що ви підняли...

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я підтримую. Єдине, що хочу, щоб перед тим ми зробили домашню роботу і прийшли підготовленими, і могли обмінятися якоюсь конкретикою. Тому так загалом я підтримую.

Прошу Олексій Юрійович Кучеренко.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, Андрію Михайловичу.

Пане Василю, вітаю! Радий бачити. По-перше, я однозначно підтримую цю пропозицію. Я спілкуюся з колегами з міністерства, звісно, і я думаю, нам треба відверто поговорити, і, мабуть, і Мінфін запросити, і Нацкомісію з регулювання, і представників підприємств для того, щоб чітко зрозуміти, куди ми рухаємося і чи можемо ми сподіватися на підтримку держави в цьому процесі, чи від неї ми будемо просто просити, вимагати, просто стабільних правил гри. Це само по собі так само і немало, але мені все ж таки здається, що без ресурсу певного тут не буде.

Пане Василю, я єдине, хочу звернути вашу увагу. Ми вчора як члени комітету брали участь у спільному засіданні з Асоціацією міст України. І цифра, яку озвучив виконавчий директор Слобожан за даними Нафтогазу, – 53 мільярди гривень, це різниця в тарифах на сьогодні за їх оцінками. Поки ми ще там 36 намагаємося щось вирішити, які були два роки тому, півтора, – 53 мільярди. Я думаю, нам є про що поговорити. І тому вашу пропозицію сприймаю дуже позитивно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Юрійовичу.

Тоді давайте більш до конкретних, таких практичних речей. Слово передається Карасю Павлу Миколайовичу. І про проблеми

Теплокомуненерго ви знаєте, як ніхто краще, і особливо цікавить, яка ситуація у вашому випадку, на вашому підприємстві, куди ви рухаєтеся і що корисного можуть почерпнути інші підприємства, і у вирішенні яких проблем можемо допомогти ми або міністерство, або уряд? Прошу.

КАРАСЬ П.М. Добрий день! Перше питання: чи можливо прибуткове централізоване теплопостачання в Україні на сьогоднішній день? Можливе. Черкаситеплокомуненерго – прибуткова компанія. Ми в цих умовах на сьогоднішній день отримуємо прибуток. Ми не маємо заборгованості перед жодним нашим контрагентом, ми не маємо жодної копійки боргу перед НАК "Нафтогаз України", перед його дочірньою компанією трейдингом. Ми маємо реструктуризовану заборгованість за борги давніх минулих періодів по закону, але вона реструктуризована. Ми не маємо жодної копійки заборгованості ні перед оператором системи розподілу електроенергії, ні перед операторами системи розподілу газу.

Рівень заробітної плати на підприємстві чітко відповідає рівню галузевої угоди. Підприємство знаходиться під міжнародним аудитом. Наш аудитор, те, що говорив заступник міністра, у нас аудитор Crowe, зараз вони в Швейцарії, тобто ми під аудитом, аудиторські звіти наші є публічними.

Наступний слайд. Основне питання. І це питання більше до вас. Централізоване теплопостачання – це бізнес чи соціальна послуга? На моє глибоке переконання – це бізнес. Тому наступний слайд – як зробити прибутковим централізоване теплопостачання. Перше, це енергетична ефективність. Друге. Стовідсотковий облік. Третє. Можливість регулювання відпуску тепла. Четверте. Тільки двоставковий тариф, причому затверджений на законодавчому рівні. П'яте. Тарифна лібералізація. Шосте. Рівень можливості з автономними системами опалення.

Тепер коротко про кожний пункт. Перше. Енергетична ефективність. Повна модернізація за принципами ста відсотків навантаження при навантаженні обладнання мінус 5 градусів. Тобто нам у спадок лишилися

величезні котельні, які розраховані на набагато більші потужності. Ці потужності втричі, в чотири рази перевищують можливості. Не потрібно їх модернізувати всі, потрібно модернізувати тільки те, що реально потрібно в сучасних реаліях. За моїми підрахунками, рівень теплового навантаження зменшився майже вдвічі, населення модернізувало будинки. Це факт. Для цього нічого не робила практично держава, а те, що населення вже модернізувалося – замінені вікна, утеплені стіни – і це факт, ми бачимо, це по фактичних цифрах.

Мені боляче дивитися, коли я приїжджаю до колег, які по коштах міжнародних грантів модернізуються і модернізують повністю всю котельню. Я бачу, що зайва модернізація, тому що котельня розрахована на температуру мінус 21. Навіщо її модернізувати при мінус 21? У мене пропозиція – мінус 5. Все, що мінус 5, повинно бути модернізовано, все, що вище мінус 5, повинно підтримуватися в технічному справному стані, його не потрібно модернізувати. До речі, таким шляхом пішли шведи, у них всі пікові потужності не модернізовані, вони 70-х років. А в нас приїжджаєш, іде модернізація, модернізується вся котельня.

Далі. Перехід на жаротрубні котли та кількісно-якісне регулювання. Шановні колеги, основні котли України – це водотрубні котли. Специфіка водотрубних котлів – це у 2,4 рази більша кількість електроенергії необхідна для роботи цього котла, 2,4 рази. Держава повинна чітко прийняти рішення і змінити цей підхід. Ті котли всі потребують заміни і в базовому режимі вони не повинні працювати. Ми в минулому році завершили модернізацію всіх котель у Черкаситеплокомуненерго, у нас по цьому принципу всі котельні вже модернізовані, до мінус 5 у нас працюють лише жаротрубні котли.

Далі, перехід на кількісно-якісне регулювання. Регулювання лише температурою неефективне, воно не дозволяє оптимально використовувати можливості природного газу. Приблизна ефективність кількісно-якісного регулювання – близько 20 відсотків, це додаткових 20 відсотків ефективності тільки за рахунок додавання кількісного регулювання. Тобто регуляція

частотними перетворювачами на насосах, коли ми регулюємо кількість, не змінюючи температурний режим роботи.

Автоматизація системи водопідготовки. В більшості українських теплопостачальних компаніях досі використовується вакуумна аерація надзвичайно енергетично затратна. Ми перейшли на хімічну деаерацію. Більше того, установка автоматизованої системи водопідготовки в шість раз зменшує використання солі, що теж дуже важливо.

І когенерація, когенерація у нас забезпечує базове виробництво гарячої води, вона не працює під електроенергію по розрахункам, а вона забезпечує базову гарячу воду, тобто це гаряча вода ... *(Не чути)* липня місяця.

Наступний слайд. Стопроцентний облік, на моє глибоке переконання, держава не повинна давати жодної копійки підприємству, яке не має стовідсоткового обліку. Тобто коли підприємство хоче отримати різницю в тарифі, будь-яку дотацію, дешевий газ, воно це може отримати тільки при наявності стовідсоткового обліку. В нас стовідсотковий облік вже, мабуть, років 10.

Наступний пункт. Можливість регулювання відпуску тепла, перехід на двотрубну систему теплопостачання із ІТП споживача замість чотирьохтрубної – фундаментальна річ. Без наявності ІТП споживача не можна ефективно забезпечити систему теплопостачання. На сьогоднішній день у нас уже половина наших споживачів переведені на індивідуальні теплові пункти. Ми працюємо над тим, щоб другу половину також перевести. Коли вдасться все за допомогою партнерів, саме за допомогою Агентства міжнародного розвитку з США, тобто це було б дуже показово, саме цей захід забезпечує можливість споживачу економити, саме споживачу економити.

Далі, регулювання відпуску теплоти на котельні відповідно до погоди та споживання до одного відсотка. Ми повинні зараз старі котли оці, водотрубні котли, в них діапазон регулювання 25 відсотків. Тобто не можна регулювати толком, 25 відсотків, менше не регулюється.

Наступний слайд. Двоставковий тариф. Шановні колеги, без двоставкового тарифу немає економії. Підприємству не вигідно економити на одноставковому тарифі, тому що його поточні затрати, умовно постійна частина тарифу, вона в одноставковому тарифі, йому треба більше продати тепла. Він не зацікавлений економити. На законодавчому рівні повинен бути заборонений одноставковий тариф. Умовна зміна частини тарифу – це газ і електроенергія залежать лише від обсягів споживання і сплачується лише в сезон і при умовно змінній частині тарифу підприємству байдуже, скільки споживач споживає. Тоді підприємству вигідно, коли споживач економить, тому що він свої гроші отримує в умовно постійній частині тарифу, яка сплачується протягом всього року. Тобто, умовно, постійна частина тарифу це витрати на утримання інфраструктури плюс заробітна плата. Крім того, держава менше платить субсидій по тій причині, що коли субсидія, коли одноставковий тариф і сплата за послуги є лише зимою, то вся ця сума падає субсидій, а коли сума розподіляється на 12 місяців, рівень субсидії різко падає, держава буде отримувати додаткову вигоду від субсидій.

Наступний слайд. Тарифна лібералізація. Наступний. Держава має, яке бачення повинно бути тарифу, держава має обрахувати ідеальний тариф на опалення, вартість тепла при умовах повністю модернізованого обладнання. Умовно Швеція. Це дуже легко порахувати. Я рахував, у мене підрахунки є. Тобто це той тариф, який є об'єктивний і про який чітко можна сказати, що це справедливий тариф за тепло. Ну зрозуміло, що наше обладнання, наші умови не дозволяють цього робити. Тому тариф плюс 15 відсотків до ідеального не регулюються. Ніким. Це лібералізація. Тобто ми говоримо, що ідеальний тариф плюс 15 відсотків, регулювання немає – заробляйте, працюйте, таким чином сюди прийде бізнес. Тариф більше 15 відсотків до ідеального регулюється державою. Автоматичне формульне корегування ідеального тарифу – кожні 6 місяців. Держстат показники ввів, ці показники вводяться в формулу – є регулювання. Все.

Наступний пункт. Рівні можливості з автономними системами опалення. Шановні колеги, у нас нерівні можливості з автономними системами опалення. На сьогоднішній день, коли є приватний бізнес, який купує газ на ринку, на сьогоднішній день газ на ринку коштує 11 500. Я повинен купувати по 14, тому що такі правила, тому що у нас є приховане перехресне субсидіювання. Але я ж не можу конкурувати із приватним в таких умовах. Мене ж змушує Нафтогаз, ставлячи в ці умови, він мене змушує бути неконкурентним.

Наступне. Автономщики не платять екологічні податки. Не платять, немає сплати. Коли він в будинку поставив собі приватний котел, він не платить екологічні внески. Ми їх платимо і дуже великі. Так не повинно бути, автономщик повинен сплачувати всі екологічні податки. Більше того, в нього більш екологічно шкідливе обладнання, воно хуже. І заборона перехресного субсидіювання.

Наступне. Що таке оптимальна модернізація? Ще раз, модернізація газового обладнання, що працює на сто процентів навантаження при розрахунковій температурі мінус. Когенерація – це навантаження базового гарячого водопостачання. Твердопаливні системи навантаження до нуля градусів.

Шановні колеги, я не є прихильником широкого застосування і масового переходу повністю на твердопаливні системи. По якій причині? Ми з міським головою мали спір, коли одне місто України масово переходило на ці системи. Зараз це місто має великі збитки. Абсолютно правильно, держава, субсидіюючи дешевий газ, унеможливорює твердопаливні системи.

Друге питання. Коли твердопаливних систем буде надзвичайно багато, це призведе до істотного росту вартості твердого палива. На мою думку, навантаження до нуля градусів – це оптимальне навантаження твердопаливних систем. Перехід із водотрубних на жаротрубні котли, те, що я говорив, ви коли будете на підприємстві, я покажу різницю і в чому

основна суть, перехід на двотрубну систему ЗТП споживача, зменшення тиску в мережах – це зменшення втрат. Ми перейшли 10 бар тиску на 6 бар. Це можливо тільки при переході на жаротрубні котли.

Наступний слайд. Відмінність двох котлів – жаротрубних і водотрубних. Це я беру модернізований ТВГ із КПД 92. Основний котел України ...*(Не чути)* 105 із КПД дай бог 75 процентів. Це основний котел України. Ви представляєте, які масштаби резерву?

Основні технічні характеристики. Далі наступний слайд. Коротко різниці. Шановні колеги, заміна водотрубного котла на жаротрубний повністю окупається за два опалювальних сезони, з гарячої води.

Наступний. Все.

У мене все. Які питання до мене? Можу тільки сказати одну річ, ще два слова стосовно військових аспектів, чого дуже не вистачає. Ігор Іванович, ми зробили велику роботу, пов'язану з тим, що ми забезпечили певні схеми переключення в разі аварійної ситуації на одні котельні, переключення, резерви і так далі. Но є одна проблема. Вона пов'язана з тим, що нормативно не врегульований резерв для газу. Тобто резерву для газу немає. Умовно, у нас є обласна лікарня, в якій є газове обладнання. От другий резерв у неї, другий, - це Черкаська ТЕЦ. Але, наприклад, наявність резерву для дизельного палива не передбачено законодавством.

За дорученням міського голови ми на всіх котельнях встановили резервні дизельні пальники, які забезпечать в разі відсутності газу незамерзання систем централізованого теплопостачання. Ми не забезпечимо якісну послугу, но незамерзання системи ми забезпечимо. Але ми це зробили без жодних на те правових підстав. У нас не було їх. І сьогодні, коли головний лікар обласної дитячої лікарні каже, а я не буду встановлювати, бо підстав немає. Я йому нічого не можу сказати, він правий, підстав немає. Але ситуація можлива, ворог може піти на те, що ми можемо мати проблему з відсутністю газу. Тому це проблема ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас мікрофон включений чи ні?

КАРАСЬ П.М. Так, включений. В принципі, все. Стосовно планів, два слова.

Ще одна річ, теж дуже цікава для вас буде цифра. Як ви думаєте, який рівень субсидії в загальній сплаті Черкаситеплокомуненерго?

_____. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. От всі так говорять. А тепер дивіться: літом – 1,8 відсотка, а зимою – 4,6. Це говорить про те, що існуючий тариф на рівні 1 тисяча 506 гривень 2 копійки, який у нас зараз, він низький. Крапка. Тут немає чого обговорювати, це низький тариф. Рівень сплати населенням майже 100 відсотків, і тариф... рівень субсидіантів дуже малий. Показник адекватного рівня субсидіантів з європейським досвідом – це в районі 15 відсотків, тоді це адекватний рівень субсидіантів. У нас на сьогоднішній день діючий тариф 1 тисяча 506,02 по населенню. Він економічно необґрунтований, у нас є різниця в тарифах, вона невелика, але вона є. І по бюджету у нас тариф 3 тисячі 563 гривні, по іншим споживачам – 3 тисячі 698. Цей тариф рентабельний і він передбачає 4 відсотки чистого прибутку, який передбачений постановою Кабінету Міністрів про порядок формування тарифів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Питання можна до вас?

Перше. Ви говорили про зниження обсягів споживання. Це ви спостерігаєте зниження обсягів споживання, ви говорили, майже в два рази по населенню чи все-таки більше по побутових споживачах?

КАРАСЬ П.М. Приблизно однаково, тобто рівень модернізації, він достатньо високий і в населення, і в побутового споживача. І населення, і

побутові споживачі достатньо серйозно економлять у порівнянні з радянським періодом.

І двоставковий тариф дає ще одну річ, це рівень тарифу залежить від фактичного споживання будинку. У нас кожен будинок по факту має свій тариф. І є величезна різниця, умовно, постійна частина тарифу залежить від споживання за минулий рік, від фактичного споживання будинком за минулий рік. І це доля цього будинку у фактичному споживанні по підприємству в цілому, так вираховується. Різниця між будинками до 4 раз по рівню споживання. Наприклад, самі енергонеощадні будинки – це будинки, які знаходяться на балансі Міністерства оборони. Самі енергоощадні – це будинки, де адекватні ОСББ, де керівник ОСББ адекватний, де люди зробили модернізацію, там відповідно є великий економічний ефект.

Ну ще хочу сказати, не завжди термомодернізація дасть економічний ефект. От наприклад, по школах, по школах є такий ефект, називається "вдінь вчительку". Основна проблема в школі – це вчителька, яка мерзне. По тій причині, що для дитини гігієнічний норматив інший, 16 – в коридорах, 14 – спортзал, допускається температура, тому що в дитини обмін речовин швидший, і 18 – у класах. Для дитини – це комфортна температура, навпаки, перегрів призводить до проблем, вони потім вибігають на вулицю і хворіють. А для вчительки – це холодно.

І результат, що не завжди термомодернізація призводить до того, що ІТП управляється ефективно. По будинках, там, де в нас ІТП, по житлових будинках, ми це віддали мешканцям, тобто у нас мешканці на загальних зборах визначають рівень температури. Ми виставляємо гігієнічний норматив, базову, а далі коли мешканці хочуть більше, вони приймають рішення, приносять нам на зборах рішення, що от ми хочемо 22. Ми їм встановлюємо 22. Мені байдуже, я ж продаю тепло, мені треба заробити. І коли вони більше куплять тепла, то мені це вигідно, це їхня ініціатива. Вони на зборах визначають, яка в них має бути температура.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але зазвичай визначають більше чи менше?

КАРАСЬ П.М. Більше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Більше, да?

КАРАСЬ П.М. Зазвичай більше. Тобто у нас будинків, які мають температуру нормативну 18 градусів, дець процентів, мабуть, 20, не більше, може, навіть менше. Основна маса це 22 градусів, а так... Норматив – це 18 в простих кімнатах і в наріжних кімнатах – 20, це гігієнічний норматив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ще одне питання в мене. От ви говорите про цей жаротрубний котел і ви кажете, що його окупність два опалювальних сезони, у зв'язку з цим в мене питання. Є така історія як ЕСКО-контракти, вона зараз працює з бюджетною сферою, але я, наскільки розумію, не працює з комунальними підприємствами. Чи бачите ви потенціал, якби ми включили комунальні підприємства до тих, хто може працювати по ЕСКО-контрактах, чи бачите ви потенціал, щоб ви могли з приватними інвесторами працювати, або ви, або інші там теплокомуненерго, працювати і залучати їх, що вони інвестують і вам, замінюючи, модернізують такі котельні і по ЕСКО-контракту потім кожна сторона працює в своїй частині?

КАРАСЬ П.М. У мене немає проблем з ресурсом взагалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це у вас, а якщо про галузь говорити.

КАРАСЬ П.М. Якщо говорити про галузі... Тобто скажіть, будь ласка, як може працювати, умовно, Криворіжтепломережа з мільярдними... я нічого не хочу сказати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ви берете екстрамами, є ті, в кого все добре, і ті, в кого все критично погано, там треба реанімація...

КАРАСЬ П.М. Теоретично це можливо. Тобто це можливий сценарій, але питання в тому, що ключове питання – це фізичний стан, потрібна санація підприємств, щоб вони могли обслуговувати ці заборгованості і потрібно, щоб вони нарешті, ці підприємства, вийшли на як би базову рентабельність. Теоретично це можливо, тому що це будь-яка можливість фінансування.

Ще таке хотів, не думав піднімати, мені б дуже було вигідно, щоб мені дозволили корпоратизуватися. Справа в тому, що я от як підприємство, мер, в принципі, як би не заперечує, але питання в тому, що потрібен окремий закон. Тому що, дивіться, коли я стану... Ні, дивіться, корпоратизація... *(Шум у залі)* Шановні колеги, корпоратизація не в значенні приватизації, а в значенні того, що комунальне підприємство – це архаїчний спосіб господарювання. Відповідно ми з цим способом господарювання, я не можу вийти на нормальне фінансування, я не можу випускати облігації, я не можу вийти на фінансування західних банків. Тобто я хочу отримати можливість, я хочу стати приватним акціонерним товариством, де сто відсотків акцій буде місць, власність не міняється.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми знаємо, ми приймали Закон про корпоратизацію Енергоатома, теж слухали, що це приватизація. Ні. Насправді у нас, наприклад, Укргідроенерго корпоратизоване, сто відсотків належить державі, повністю державне підприємство, де-факто, ...

КАРАСЬ П.М. Укрпошта, Укрзалізниця..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Укрпошта, Укренерго, це все акції... є там акції, вони на сто відсотків належать державі. Більше того, законом заборонені до приватизації, що Укренерго, що Енергоатом.

Тому треба все проаналізувати, це корпоративне право, треба проаналізувати, наскільки це можливо, і дійсно, щоб нікого не лякати, щоб не вийшло, що, скажуть, приїхали депутати в Черкаси, розпродали, значить, комунальні підприємства і поїхали назад, як би ми так не хочемо.

Добре. Ще є запитання – Кучеренко Олексій Юрійович.

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді по черзі. Вікторія Олександрівна, секундочку. Вікторія Олександрівна, почекайте-почекайте, давайте задамо формат.

Ви скажіть питання, ви, якщо можна, у мікрофон повторіть, щоб нас чули по ютуб-трансляції питання, і тоді давати на нього відповідь, бо мікрофон у вас як би...

Ви повторюєте питання.

КАРАСЬ П.М. Я повторюю тоді питання було, Вікторія Олександрівна задала питання стосовно фактичної собівартості тарифу для населення. На сьогоднішній день фактична собівартість, вона складає десь близько 1 тисяча 800 гривень. Тобто мені для рентабельності не вистачає десь порядку 12-14 відсотків підвищення тарифу для нульової, для незбиткової діяльності. Для врахування інвестиційної складової ...*(Не чути)* Да, да. Ну десь 15 відсотків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Вікторія Олександрівна, немає значення...

КАРАСЬ П.М. Так, плюс-мінус, це десь в районі до 15 відсотків, це нуль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відразу хочу сказати, секунду, щоб нас у ЗМІ правильно цитували. Тут немає пропозицій про підвищення тарифів чи про пониження тарифів, це не та зустріч, ми не той орган, який тарифи може приймати, тому це просто розмірковування на цю тему, яке не має відношення. Це не є пропозиція.

КАРАСЬ П.М. Але питання в тому, що тариф же ж не тільки базова собівартість, ще ж є інвестиційна складова, плюс до того повинна бути загальна рентабельність, тому що ніколи оплата при реалізації таких послуг, вона ніколи не буває стовідсотковою, ну, навіть при роздрібній, це роздрібна діяльність. Тобто є певний процент неплатежів, який буде, був і буде завжди.

_____ . *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. 90, майже 99. Але 1,5 процента з нашим оборотом – це серйозні гроші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

КАРАСЬ П.М. І ці 1,5 процента, вони теж повинні десь бути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Я не знаю, як ви, я з величезним задоволенням прослухав оцю, ну, по суті, таку, ну, це не лекція теоретична, це людина вистраждала за свої там 10-15 років досвіду практичного, і дійсно я бачу дуже потужну еволюцію.

Тому, перше, організаційно я саме тому і пропоную нам з вами на базі комітету, те, що міністерство пропонувало зробити, запросити Павла Миколайовича, опонентів обов'язково, щоб це була хороша дискусія, я звик в науковому середовищі, опонентів. Але дійсно, як на мене, там лєвова частка абсолютно актуальних, раціональних думок, які зараз треба реалізувати.

Тому питання номер один. Павло Миколайович, скажи мені, будь ласка, ну, це, мабуть, має бути новий, дуже осучаснений Закон про теплопостачання - наш з вами базовий закон, де оці речі всі стосовно того, що таке теплопостачання, там треба вирішити питання цього відрізання, цього несанкціонованого, і так далі, і тому подібне. Там... ну, і ці речі, які ви сказали, як на мене, це така нова потужна редакція. Це перше питання.

А друге, це для мене просто от тактично, три короткі питання, ну, чітка відповідь від вас. Чий має бути ІТП? Ну, розумієш: будинку чи тепловика? Чий має бути лічильник: співвласників чи тепловика?

І третє питання. Дуже багато нарікань по всій країні, починаючи з Києва, по 315 Наказу оцьому там, знаєте, да, це нарахування за будинковим лічильником. Завжди хтось там незадоволений як поділити показники будинкового лічильника по квартирах. Як ви вважаєте, ви підтримуєте, що він поганий, що ця методика погана, чи просто можна нормально з ним працювати і роз'яснювати людям.

КАРАСЬ П.М. По порядку. Перше питання стосовно Закону про теплопостачання. Коли це буде вирішено в нас на рівні закону, дуже добре, але ключове питання – це діяльність регулятора. Тобто регулятор повинен затвердити правила гри. І в даному випадку потрібно прибрати політичний аспект із діяльності регулятора. І регулятор повинен, я не називаю, хто має бути регулятором, це ви маєте визначити, хто регулятор.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Зараз це місто.

КАРАСЬ П.М. Але питання в тому, що повинні бути чіткі дієві ресурси і повинна бути відсутність політичного впливу на діяльність регулятора.

Друге питання, чий лічильник і чий ІТП? І лічильник, і ІТП будинку, але обслуговує його теплопостачальник. Але зараз я докажу, от я знав, що ви не погодитесь.

Дивіться, в чому справа. Ми повинні дати, в мене на сьогоднішній день порядку 30 будинків, які обслуговують самі ІТП із 450. Всі інші не здатні цього робити. От ми повинні зробити таку систему, коли будинок обслуговує ІТП і взяв на себе на зборах ці обов'язки, він їх обслуговує, у всіх інших випадках обслуговує ІТП, обслуговує оператор зовнішніх мереж теплопостачання. Оце оптимальний варіант, і мешканці в будь-яку хвилину можуть перебрати на себе ці функції рішенням загальних зборів. Таким чином ми нікого не... ми зберігаємо баланс.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За власний кошт має все.

КАРАСЬ П.М. Ні, установка ІТП, установка ІТП повинна бути... Тобто основна економія у них і установка ІТП, я вважаю, тому що вони не осілять це. Коли вони можуть установити за свої кошти по різних програмах, по міській програмі сприяння ОСББ і так далі, це можливо. Але найефективніший спосіб це установку здійснює оператор, а вони сплачують за це обладнання, сплачують в розстрочку. І таким чином ми вирішимо цю проблему.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Звертаю увагу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мікрофон, будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вибачте. Під 50 відсотків у вас, так, там ІТП? Ви бачите, це хороший результат, але 10 років! Ми 10 років це ІТП не можемо ніяк вирішити. В інших містах, до речі, набагато менше. Обліку немає. В Києві на сьогодні облік вони показують, десь там 80 відсотків будинкового обліку.

КАРАСЬ П.М. А друге питання стосовно 315-го наказу. Дивіться, 315-й наказ затвердив правила розподілу. Мене він повністю влаштовує по одній причині. Дивіться, мене він повністю влаштовує по одній причині, тому що там є пункт, коли будинок не згоден із умовами розподілу, визначеного 315-м наказом, то вони можуть на загальних зборах прийняти інший порядок розподілу. І ми його будемо виконувати. Правила.

У мене конфліктів з приводу розподілу немає по тій причині, що я дав можливість мешканцям на загальних зборах затверджувати свої правила розподілу. Ну не хочете ви платити за місця загального користування - не платіть. Я вам буду розподіляти на квадратні метри житлової площі. Не платіть. Ви не хочете, наприклад, умовно, ви не хочете там нарахувань якихось ще – не платіть. Тільки прийміть рішення. Коли ви не прийняли рішення, не здатні зібрати збори, я буду користуватися наказом Мінрегіону, саме 315-ю методикою.

_____. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Десь біля 260, інші управителі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у відсотках?

КАРАСЬ П.М. Це десь процентів, мабуть, 30.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це немало. Це досить немало.

КАРАСЬ П.М. Так. Дивіться, і небагато. Але питання в іншому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але загалом по Україні процентний показник нижчий.

КАРАСЬ П.М. Проблема по великому рахунку, дивіться, не в наявності/відсутності. Тоді коли ви хочете щось змінити - змінійте. Я не повинен бути заручником вашої діяльності. У мене на сьогоднішній день 315-й наказ - це інструмент, який дає мені можливість ефективно працювати. Хочеться вам чи не хочеться. Ну тобто це ваше право. У мене є будинки, які міняють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павле Миколайовичу, вас так цікаво слухати, що ми хотіли б почути від вас ще одне питання - про розвиток децентралізованої розподіленої генерації на базі вашого підприємства. У вас теж є презентація одна чи ні?

КАРАСЬ П.М. На сьогоднішній день у нас установлено, тут написано, шість когенераційних установок, але сьогодні установлена сьома.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шість, це шість старі...

КАРАСЬ П.М. Це шість – ті, які були...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Старі, колишні, вони не самі сучасні. Зараз є сьома.

КАРАСЬ П.М. Приблизно по сучасності однакові, тому що технологія фактично не змінилася. Перша була установлена в 2004 році, потім чотири штуки було установлено в 2012 році і одна штука була установлена, п'ята

машина була встановлена в минулому році за кошти міської ради, була встановлена машина з ролсройськовським двигуном, тобто вона, отримується, була встановлена в минулому році. Загальна потужність 6,313 мегават електричної і отримується теплової в районі шести гікалорій.

Вчора ми установили першу машину, яку ми отримали по програмі Агентства міжнародного розвитку Сполучених Штатів. Вони проробили колосальну роботу, не тільки вони проробили колосальну роботу, тут є представник... Вони проробили колосальну роботу методологічну, вони проробили колосальну роботу підтримки, я їм дуже вдячний, дуже вдячний взагалі цьому проекту, тому що цей проект насправді надає методологічну підтримку на дуже високому рівні. Вони надають повністю експертну підтримку стосовно встановлення обладнання, стосовно підбору обладнання, вони надають експертну підтримку стосовно допомоги в обрахунках економічних результатів. Тобто у них досить сучасний механізм роботи. Чесно кажучи, нас слухає міністерство, але мені б дуже хотілося, щоб робота міністерства була хоча б наближено такою, як робота Проекту енергетичної безпеки USAID в Україні.

Наступний слайд. Буде ще шість. Тобто загальна кількість установок буде... П'ять встановлено, одну установили ще і ще п'ять буде встановлено. Нові установки встановлюються за рахунок допомоги народу Сполучених Штатів Америки. Ці машини йдуть по їхній програмі, а установка підключення – повністю це кошти підприємства. Приблизно десь 20 відсотків вартості проекту – це витрати на підключення, витрати на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. 20 відсотків – власні кошти, 80 відсотків всього USAID фінансує.

КАРАСЬ П.М. Алгоритм підключення до газорозподільчих мереж, ось він перед вами. Десь всього, коли робити повністю по процедурі, шість з

половиною місяців. Ми робимо швидше, ми не чекаємо всіх висновків, ми починаємо роботи до того, поки ми... Бо тут така ситуація...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки часу, ще раз скажіть?

КАРАСЬ П.М. Коли робити по алгоритму, шість з половиною місяців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у вашому випадку?

КАРАСЬ П.М. У нашому випадку ми можемо це зробити за два місяці, тому що у мене специфіка, у мене власне проектування і в мене власна газова служба. Тобто ми виконання робіт можемо виконувати самі, не проводячи тендер на підрядчика. І ми проектуємо самі. Тому це втричі ми можемо скоротити. Колеги, в кого немає таких служб, колеги не можуть це скоротити. Це мінімальний термін, по факту він більший, по тій причині, що тендери можуть не відбутися, можуть бути певні проблеми і так далі.

Наступний. Назад верніть, електроустановки. Електричні мережі трохи швидше по специфіці мереж, в районі п'яти з половиною місяців, але також термін досить суттєвий. Тут проблема по електричних установках із проблемою з закупкою деякого обладнання. Деяке обладнання, наприклад вимикачі, ну, пан... *(Не чути)* як директор обленерго знає цю проблему. Наприклад, поставка вимикачів, черга на них у виробників декілька місяців, до пів року. Тобто ми замовляємо, це дуже важко, дуже довго. Допомагає, наприклад, по трансформаторах ми зараз очікуємо допомогу від грантової програми Міністерства енергетики. Ми заявили на неї, то і думаємо, що ми отримаємо трансформатори там. Але закупка трансформатора, виготовлення трансформатора теж може бути більше чим 5,5 місяця.

Наступний слайд. Схема використання відібраного котла з когенераційною установкою. Якщо коротко, когенераційна машина стоїть на гарячу воду, тому в мене забезпечена рентабельна гаряча вода. В мене

прибуткова гаряча вода, тому що в мене гаряча вода в основному виробляється за рахунок когенерації...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А яка ціна?

КАРАСЬ П.М. 96 гривень, вона рентабельна. Тобто тому що це тепло від когенерації і за рахунок тепла від когенерації ми забезпечуємо гарячу воду влітку цілодобово, круглий рік.

Дивіться, колеги, когенерація без гарячої води економічно неможлива, все. Тобто в тих колег, які ставлять машини, в них немає цієї генерації, термін сукупності збільшується значно по тій причині, що машини будуть працювати тільки пів року. Відповідно вони вилітають із ефективної роботи. В мене машини розраховані під когенерацію, під, власне, споживання електричної енергії. У мене котельні об'єднані власними технологічними високовольтними мережами електропостачання від когмашин. Таким чином я не плачу за розподіл оператору системи розподілу.

ГРИБ В.О. А де ви брали гроші на ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, в мене пропозиція. Ви дайте закінчити презентацію, і тоді всі питання ми запишемо, всі задамо.

КАРАСЬ П.М. Наступний слайд. Робота в острівному режимі. Тобто коли сталися перші блекаути, ми зрозуміли, що наша система, як вона була підключена тоді до оператора системи розподілу, вона не дає можливість працювати в острівному режимі. Тому ми переробили схему і забезпечили роботу в острівному режимі. Для того, щоб система працювала в острівному режимі, треба, щоб всі машини були з'єднані в один острів, тоді воно буде працювати. Коли машини будуть кожна підключена до оператора системи розподілу окремо, вона працювати не зможе, ми не зможемо видати так зване

балансуюче навантаження. Це технологічна особливість роботи даного обладнання.

Теоретично це можливо, але це дуже складно. І з точки зору це ще можливо, коли, наприклад, ставить хтось один на котельну чітко підібрану під навантаження машину, тоді вона може працювати як генератор, острів. А в нашому варіанті тільки таким способом. І були проблеми, пов'язані з тим, що, на жаль, я не погоджуюся принципово з цією позицією, тому що національний регулятор НКРЕКП нас вважає, що ми повинні брати нові технології і платити за приєднання наново при тому, що у нас приєднання ж було, всі ці машини були приєднані до оператора системи розподілу. Вони вважають, що переприєднання іншим способом це нове приєднання і надо платити. Сума сплати за це переприєднання близько 12 мільйонів гривень.

_____. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Я не знаю, звідки брати ці кошти по тій причині, що це досить непросто. Я вважаю і суму високою, і оператор системи розподілу не несе витрат. Але в даному випадку у мене немає претензій до оператора системи розподілу, це позиція не його, це позиція національного регулятора.

Наступний. Алгоритм утримання щоденного планування роботи. Оце цікава річ. Ми працюємо в ринку. Виробничо-технічна служба працює з показниками "А" групи "Б", замовляється потужність. Постійно у мене люди сидять, які працюють на ринках: на внутрішньому добовому ринку, на ринку "доба наперед", на ринку "небаланси". Тобто ми працюємо, це досить непросто. І для дрібних теплопостачальних підприємств це практично неможливо, тому це проблема.

Що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться. Рухайтесь по презентації. Питань зараз не слухайте.

КАРАСЬ П.М. Наступне. Показники. Як бачите, давайте наступний слайд, там узагальню. Це на сьогоднішній день. 3,66 – це собівартість, пік – 4,75. У нас сьогодні ніч – 2,6, день – 3,2.

_____. Без ПДВ?

КАРАСЬ П.М. Да, без ПДВ.

Да, будь ласка. Це структура собівартості. На сьогоднішній день дивіться, в чому проблема сьогоднішнього дня, те, що я говорив, конкурентний по газу. По тій причині, що на когенерацію я використовую газ для інших споживачів, який по ПСО Нафтогаз мені продає дешевше ринку... дорожче ринка. Причому значно.

_____. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Ні. Нафтогаз ніколи не продає газ дешевше ринку. Я можу це довести.

Тому підхід дуже простий. Я пройшов весь шлях: я отримав ліцензію на постачання природного газу, я зареєструвався на Українській енергетичній біржі, отримав дозвіл на... підписав угоду із оператором магістральних газопроводів. На сьогоднішній день я прошу одного – я прошу дозволити мені купувати газ на ринку для бюджету і інших споживачів та використовувати пеесошний газ для населення. Тобто мені треба, щоб Нафтогаз погодився на укладання локаційної угоди для такої схеми роботи, тоді я буду конкурентний на ринку, тоді я буду конкурувати з бізнесом, який виробляє електроенергію приватним способом.

Я нічого не прошу. Я не прошу грошей, я не прошу дотацій, я не прошу якихось інших умов, пустіть на елементарний ринок газу. Все. На сьогоднішній день Нафтогаз проти. Нафтогаз каже, що ми вам даємо

дешевий газ, хоча це теж умовно, ми вам даємо дешевий газ на населення, то платіть за дорожчий газ для бюджету і інших споживачів. Я не можу з цим погодитися. У мене є повне право купувати газ на ринку. Ресурс наявний. Якщо перейти тільки на ринок, це будуть збитки, нанесені державі, по тій причині, що пеесошний газ дешевше ринку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Ви презентацію закінчили вже?

КАРАСЬ П.М. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Закінчили. Добре.

По-перше, в нас тут голова підкомітету газу Андрій Вікторович Жупанин. Думаю, що треба проаналізувати і, можливо, дійсно, дозволити, тому що колись оця ціна 14 гривень, вона придумувалась для того, що коли ринкова ціна була 20 гривень, мовляв, для потреб бюджету ми теж будемо субсидувати не так сильно як населення, але продавати певним чином кращий газ. А так, якщо на ринку будуть ще одні, на комерційному сегменті ринку будуть ще одні гравці, які будуть формувати попит, ринковий попит, зокрема теплокомуненерго, для інших потреб, окрім населення, то я не думаю, що це є погано. НАК "Нафтогаз" може теж продавати свій газ на ринку і ніхто ж йому цього якби не обмежує.

Тому тут мені здається, що, дійсно, це питання якраз можна проаналізувати і підняти, тому що все, що... кроки на користь розвитку ринку – це хороші кроки. Тому, на мою думку, треба переговорити по цьому питанню. І ще в кого які запитання, давайте зараз ми скоренько їх задамо...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я швидко, два запитання. Перше. Павло Миколайович, а який потенціал взагалі по місту, ну по своєму підприємству для когенерації ви бачите ще на найближчий час?

КАРАСЬ П.М. По моїх споживачах оця потреба, яка закрита, ну я ще писав, я можу ще поставити в районі 2 мегават, все.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це в додаток до скількох?

КАРАСЬ П.М. Ну буде майже 12. Ну получається, да, ну там...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Понятно.

І друге. Отаке питання, таке узагальнююче.

КАРАСЬ П.М. Тому що все під гарячу...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я не лізу поки що у вашу внутрішню там кухню, але наскільки я розумію, головний результат міста, яке встановлює вам тариф, підкреслюю, що регулятором у вас є місто, і підприємства, це те, що по суті ви, маючи, у вас тариф для населення закладений збитковий, ну нижча ціна на газ, так?

КАРАСЬ П.М. У нас є економічно... Місто виконало вимоги...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. У вас яка ціна на газ в тарифі закладена?

КАРАСЬ П.М. 7,420.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А! В тарифі закладено 7,420?

КАРАСЬ П.М. Дивіться, у на є два тарифи: є економічно обґрунтований тариф, затверджений міськвиконкомом, і той тариф, який...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ну той, що не працює. Бо є мораторій, а мораторій – це, безумовно, нижча ціна.

КАРАСЬ П.М. По мораторію - в районі 4-х...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто ви примудряєтеся в рамках мораторію, який допускає закладені ці 4 гривні, ви все рівно розраховуєтеся за газ з НАК "Нафтогаз".

КАРАСЬ П.М. Так. Я поясню чому.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це героїчно.

КАРАСЬ П.М. За той час, з 19-го року, ми дуже сильно модернізувалися і ми дуже сильно знизили споживання газу. І у нас же ж не тільки діє тариф стосовно вартості газу, а діє ще тариф 19-го року по кількості. Розумієте? По обсягах. І тих обсягів, у зв'язку з тим, що ми сильно модернізувалися за цей час, ті обсяги перекривають ціну. І у нас відповідно, коли в мене різниця в тарифах, ну базова різниця в тарифах у мене, наприклад, ну остання ще не посчитана, але у мене по року різниця в тарифах буде в районі 50 мільйонів гривень. Ну насправді це дуже мало. Тобто фактично ця різниця, прибуток по бюджету та іншим у мене перекриває різницю в тарифах по населенню, і таким чином я забезпечую... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Тобто ось у нас є напрям ефективного розвитку централізованого теплопостачання міст – це жаротрубні котли замість тих, які були раніше, і відповідно модернізація лише того, що потрібно, а в те, що непотрібно, гроші не вкладати, а щоб була гаряча вода, то ще систем когенерації, до речі, тут теж для України зараз не скрізь типова ситуація, коли у місті Черкаси, я так розумію, цілий рік є централізована гаряча вода.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Скажіть, будь ласка, у нас ще є на зв'язку, можливо, Теплокомуненерго з інших міст? Щоб у нас був такий інтерактивний діалог можливо...

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кошти на модернізацію. Прошу.

КАРАСЬ П.М. Перші кошти на модернізацію, основні кошти на модернізацію – це тариф. У тарифі завжди були інвестиційна складова. І місто, і НКРЕКП затверджувало дану інвестиційну складову. Близько 50 мільйонів гривень у тарифі є інвестиційна складова.

Друге питання. Це ремонтна складова. Вона також у тарифі. Це близько 20 мільйонів гривень.

Третє питання. Це підтримка міста. Тобто місто Черкаси щороку замість, знаєте, в дуже багатьох містах більш ефективно для міського голови було використання, не вкладання в мережі, тому що місто вкладається в основному в мережі. Коли інвестиційна складова іде на більш окупні проекти, то кошти міста ідуть на ті речі, які не окупаються, які окупаються довго, таким чином це, і тут подяка міському голові, тому що саме його позиція стосовно того, що ми повинні розвивати і вкладається. Наприклад, минулого року 54 мільйони ми отримали. Це досить серйозний ресурс. І кожен рік такий ресурс направлявся для того, щоб забезпечити цю роботу. Також це кошти певного зовнішнього фінансування. Ми подаємося на різноманітні проекти міжнародної допомоги і от проекти USAID, і проекти Червоного Хреста – це теж важлива річ.

І останнє. Це частина обладнання була взята в лізинг. Наприклад, котли ми брали в лізинг, автотранспорт ми брали в лізинг. Тобто ми широко користувалися...

_____. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Ні, я, не з... лізингові платежі я додатково не направляв в тариф, це за рахунок загальної рентабельності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ви піднімали сьогодні питання НАК "Нафтогазу". НАК "Нафтогаз" є з нами на зв'язку? Пан Юрій Войтович ніби мав бути на зв'язку. Юрій Войтович є на зв'язку? Так, немає його на зв'язку. Теплокомуненерго, є якісь, можливо, інші міста чи інші підприємства? Немає на зв'язку? Добре.

Юрій Войтович, НАК "Нафтогаз". Прошу, Юрій. Ви чули презентацію? Юрій Войтович, не Шкураков, а Войтович. Юрій Войтович, включіть мікрофон, щось скажіть, щоб ми вас почули. Вас не чути, включіть мікрофон. Включіть мікрофон і привітайтеся з нами, щоб ми вас почули. Ясно. Добре. Будь ласка. Краще, якщо включається, то підготуйтеся, щоб ви могли включитися. Добре. Колеги, може, давайте тоді... Якщо звук налаштуєте, то це...

Інна Романівна Совсун, прошу.

КАРАСЬ П.М. Дивіться, відсоток, коли брати відсоток споживання газу з моменту початку модернізації, у нас початок модернізації з 2008 року, це більше ніж вдвічі. Так, але тут не тільки наша заслуга, я ж про це говорив, що заслуга і населення. Погода теж. Але питання в тому, що я говорю абсолютні цифри.

По втратах в мережах. На сьогоднішній день тарифні втрати в мережах у нас порядку 9 відсотків. А фактичні, чесно... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Менші чи більші?

КАРАСЬ П.М. Менші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Менші.

КАРАСЬ П.М. Десь в районі семи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно.

_____ . *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Десь біля 27.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміли.

Юрій Олександрович Камельчук.

КАРАСЬ П.М. Але це з гарячою водою. Тобто коли без гарячої води, там зовсім інші цифри. Вони непорівнянні. Правильно порівнювати тільки втрати з гарячою водою.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. З чим?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мажоритарного округу.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. ...*(Не чути)* Я думаю, що не одне підприємство. У мене окреме питання: наскільки ви легко ділитесь своїм досвідом з іншими

підприємствами? Чи можемо ми ...*(Не чути)* передачу вашого безцінного досвіду для інших...

КАРАСЬ П.М. Дивіться, ключове питання, у мене немає жодних питань, я ділюся, приймаю колег. Я не входжу до асоціацій Укртеплоенерго... Да, не входжу. Тому що у мене з дідами трохи неспівпадіння поглядів, тому що їх цікавить тільки різниця в тарифах.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. *(Не чути)*

КАРАСЬ П.М. Не тільки збиткові, всі остальні. Скажемо так, я готовий, але ключове питання – це позиція міської влади. У нас є ще один, як би, кит, який формує ситуацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кит чи кит?

КАРАСЬ П.М. Кит.

Дивіться, ситуація дуже проста. За весь час Черкаська міська рада не видала жодного дозволу на автономку. Жодного! І це принципова позиція і міського голови, і міськвиконкому. У нас жодного дозволу на автономку не видано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу, включіть мікрофон.

_____ . Якщо ви думаєте, що це буде так легко ...*(Не чути)*
Це номер один. Бо повірте мені, що завжди краще вкласти кошти іміджево для міського голови в парк, в фонтанчик, ще в щось, що можна показати, то в бруківку – це імідж отримує, рейтинг на виборах позитив і 70 процентів отримують на вибори, 80 деякі мої колеги. В труби вкладати – це вкрай неефективно, повірте мені. А двоставковий тариф – це надзвичайно важка

справа. Але я зараз відчуваю, що ми діяли надзвичайно правильно, що стосується зараз і енергетичної безпеки нашої і всього іншого, ну...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

_____. Да. І все те у нас залишилося і я вам скажу, що я задоволений тим результатом. Хоча, я вам скажу, це нам чуть не стояло моєї посади, ці тарифи і все інше. Це я так скажу.

КАРАСЬ П.М. Да, і в мене теж, як би хочу додати, що проблема існує. Тому що от ви кажете, наприклад, рівень проплати населення, чим це досягається. Ну, я щоденно підписую мінімум 20 позовів в суд, щоденно і відповідно я блокую людям виїзд за кордон, я арештовую майно. Думаєте, я користуюся, це викликає популярність? Підписую ж я.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, якщо 20 людей, чи 40 людей, чи 60 не задоволені, але в місті всього скільки тисяч населення? 300 тисяч, а 250 тисяч людей задоволені, стовідсоткової любові ніколи не буває все одно.

_____. Почали розуміти ті люди, які переїхали до нас у зв'язку з цією ситуацією з війною, люди зі східних регіонів. Ввони приїхали, ...*(Не чути)* От вони розуміють зараз це все... *(Не чути)* і всього іншого, щоб зробити це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, ви їм тоді... дивіться, ви їм тоді пропонуєте якесь житло, щоб вони приписувалися і ставали вашими виборцями. Так що тоді все буде добре.

Ясно, добре, тоді прошу ще Сергію Володимировичу, давайте вже будемо переходити трошки до підбиття підсумків.

_____ . Колеги, у нас ще окрім народних депутатів в залі присутня і Тамара Олексіївна Денисова – керівник Черкасигаз і Олег Григорович Самчук – Черкасиобленерго, і є ще міський голова Олександр Анатолійович. Якщо можна, по кілька слів скажіть про свою роботу. Давайте, Олег Григорович, по вам, якщо можна, як пройшли там сезони, які виклики стоять. Щоб ми вже просто комітет провели повноцінно.

САМЧУК О.Г. Дякую за запрошення.

Основне, що, коли я почав працювати на Черкащині, це на що була звернута увага у порівнянні, наприклад, з Житомиром, там 2017 рік, це те, що були відсутні борги взагалі по водоканалу і по Теплокомуненерго. Це завжди бич був обленерго, бич зараз ми оператори системи розподілу, а у нас ніколи цих питань не виникало. Що мені завжди імпонувало, що ніяких у нас серйозних питань немає ні по тролейбусному управлінню, ні по будь-якому комунальному господарству – завжди розрахунки проводяться вчасно.

Також основний у нас виклик був у тому році, коли були віялові відключення, і було питання як зберегти економіку області і міста і разом з тим дати рівномірну напругу всім споживачам. Звичайно, для людей це був такий виклик, до якого не була готова наша вся країна, і у нас як практики такої не було ні в кого, мабуть, в усіх оесерів, як діяти, але рівномірний і рівноправний розподіл повинен був бути. Ми з адміністрацією, разом з містом, обласною радою провели декілька зустрічей у сесійній залі, запросили найбільших наших ми називали так топових підприємств, які фактично роблять економіку області і в цілому відіграють важливу роль у державі. І ті підприємства особливо, які не можуть працювати при віялових відключеннях. Було погоджено з депутатами, з підприємствами, з обласною адміністрацією, з мерією, і плюс які на ВПК працюють. І ті підприємства у нас, щоб максимально не зачіпати побутових споживачів, вони у нас заживлювалися і отримували електроенергію стовідсотково. Звичайно, все інше вже розподілялося у межах пропорційних.

ГРИБ В.О. Але таке враження, що було менше всіх відключень.

САМЧУК О.Г. У нас просто поруч Київ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам скажу так, трава завжди здається зеленішою з іншого берега річки. Це в кожній області здається, що у них відключення більше ніж у сусідній області, це сто процентів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скажіть, Олег Григорович, а взагалі Черкаська область енергодефіцитна по своєму балансу?

САМЧУК О.Г. Фактично у нас генерація... тільки Черкаська ТЕЦ, яка дає 100 мегават, бо 20 мегават...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, і Канів.

САМЧУК О.Г. Ну, і Канів, але воно з Укргідроенерго, як би воно в систему видає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто енергодефіцитно це.

САМЧУК О.Г. Енергодефіцитно. І в центральному регіоні, спілкувалися і з міністром, все, десь ще рік назад дали пропозиції. І в нас є до 100 гектар землі в оренді ПАТ "Черкасиобленерго", місто Чигирин, вся документація, те, що мала будувалися атомна станція. І це є на майбутнє, це є один із як би виходів і для київського регіону, це Полтава, Житомир, Київ, область і Черкаси, тому що він профіцитний регіон. Тоді як взяти Хмельниччина, Житомирщина, там є Рівненська, да, тут Южноукраїнська, де в нас южні регіони, туди Умань заживлена по 150 від Побужжя. Але тут...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тут центр, Дніпро, Полтава.

САМЧУК О.Г. І тому тут є і водойма велика для охолодження і сейсмостійки ґрунти, там пісок в основному. І мережі проведені так, що там з мінімальними затратами можна дійсно втілювати проект будівництва нових малогабаритних атомних електростанцій, там на 3 гігавати десь планувалося, один в резерві, ну, потужністю до двох гігават

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

САМЧУК О.Г. Це розвантажило б регіон, тому що Київ нікуди не дінеться, на теплових станціях далеко ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Григорович. Дякую.

Тамара Олексіївна Денисова теж є присутня? Да, прошу. Тоді вам треба якось так, а ви, може, тоді можете біля мене присісти. Чи за трибуну вийдіть, вийдіть за трибуну, щоб мікрофон був включений. Там мікрофону немає. Якщо можна, тут мікрофон...

І нам ще дуже важливо, щоб нам сказали, що в нас гендерна рівність. Тому треба щоб всі побачили, що в нас...

ДЕНИСОВА Т.О. Я дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все одно вас не чути, Вікторія Олександрівна, без мікрофону.

Горить червоним? Добре.

ДЕНИСОВА Т.О. На сьогоднішній день черкаська філія "Газмережі" Нафтогаз України забезпечує безперебійне постачання газу як населенню, так і всім промисловим підприємствам, а також комунальним всім хазяйствам. Ми також дуже тісно співпрацюємо з Павлом Миколайовичем. І на сьогоднішній день ми розробили і передали шість проектів технічних, умов для проектів, на ці установки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Газ в області є? З газом порядок? З оплатами порядок? Споживачі отримують?

ДЕНИСОВА Т.О. Населення оплачує нормально, без проблем. Іноді бувають проблеми трохи з підприємствами. Але це все обумовлено, скажемо, такими економічними наслідками і економічною ситуацією взагалі в країні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Добре. Дякуємо вам.

ДЕНИСОВА Т.О. Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І голова міста Ватутіне Олександр Анатолійович.

Дивіться, жінка виходила до трибуни, ну ви теж мусите виходити, ви не можете... Просто, бачите, трансляція іде, вас вся Україна побачить, це важливо.

ЗАБОРОВЕЦЬ О.А. Дякую за запрошення. І те, що сьогодні відбувалося протягом майже двох годин, великий такий поштовх для втілення Павла Миколайовича лекції, вона не тільки лекція, це спеціаліст, це глиба в сфері житлово-комунального господарства, і є що втілювати, є повчитися.

Я там нотував для себе, приїду, зміни будуть однозначно. Стараємось робить з урахуванням тих викликів, які зараз є: І це цінова політика, яка ніяк не на стабільному місці, але стараємось робить так, щоб людям жилося комфортно. Всі ми йшли на вибори із проханням, вірніше, із одним побажанням, щоб люди жили в комфорті. А ...*(Не чути)* комунальна сфера – це якраз і є один із признаков комфорту мешканців любого міста, будь-якого, чи то воно із гарячим теплопостачанням, як у Черкасах, в містах в основному обласних, чи таке містечко, де саме теплопостачання і одна максимум котельня, яку також треба модернізувати і думати. Так що вдячний за запрошення і частіше виїжджайте на місця, що ви робите, спілкування із тими практиками, яким доводиться на своїй шкірі відчувати і постанови, і накази, це теж немаловажний фактор.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо нас так запрошують до себе в гості, то ми з радістю.

ЗАБОРОВЕЦЬ О.А. Поки не перейменували Ватутіне, запрошую, тоді вже буде ...*(Не чути)*, це залежить теж від багатьох присутніх тут депутатів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Треба... Що скаже місцева громада, ми це і... Все, тоді ми будемо підтримувати однозначно. Дякую вам. Дякую.

Ще Черкаська ТЕЦ, пан Горкуценко піднімає рук. Да, тоді ще вам слово, теж коротенько.

ГОРКУЦЕНКО К.О. Ми також забезпечуємо місто Черкаси тепловою енергією, а також виробляємо 100 мегават електричної енергії на годину, це в опалювальний сезон. І в міжопалювальний сезон, коли ми забезпечуємо гаряче водопостачання, у нас виробництво електричної енергії десь складає 70 мегават. Ми є резервною лінією для Азоту, Черкаського Азоту. Я не буду

займати багато часу, але дуже вдячний, що завітали на черкаську землю і хотів би народних депутатів попросити про допомогу. Різниця в тарифах - для нас це тягар, який непідйомний.

Я вам сейчас приведу одну цифру. ...*(Не чути)* квітня у Черкаської ТЕЦ не буде заборгованості за газ взагалі, за спожитий газ взагалі. У нас різниця в тарифах рівно заборгованості ...*(Не чути)* Нафтогаз Трейдинг. Тим самим НАК "Нафтогаз Трейдинг", я не говорю за НАК "Нафтогаз", я говорю за трейдера, здійснює, з його точки зору, правильно. Вони подають на нас в суд, блокуючи нам рахунки, блокуючи діяльність роботи ТЕЦ. Вибачте, але в нас тариф діючий з 2021 року і він не переглядався, ні структура тарифу, ні сам тариф. Ми зробили модернізацію, перейшли з обладнання, але все одно на сьогоднішній день різниця в тарифах у нас складає, уже затверджено, 545 мільйонів гривень.

За IV квартал вона складе десь мільйонів 80 і за I квартал ще плюс 110. І ми на 1 квітня, по наших розрахунках, з нашим споживанням газу, а в нас вугілля основний вид палива є, то ми вийдемо з нульовою заборгованістю, якщо взяти різницю в тарифах. Є закон 1730 - про погашення заборгованості. В ньому є така норма, що при дії цього закону теплокомуненерго та виробники теплової енергії мають можливість реструктуризувати свою заборгованість перед НАК "Нафтогазом" України та її дочірніми компаніями, тобто Нафтогаз Трейдинг. Але заборгованість, яка виникла на 1 червня 2021 року. Прошу вас поміняти цю дату на 1 травня там чи на 1 квітня 2024 року. Це хоча б дасть ту можливість нам, щоб уйти від судів з НАК "Нафтогаз Трейдинг". Ну не ми винуваті, що держава не виконує свої зобов'язання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

ГОРКУЦЕНКО К.О.. Щоб різниця в тарифах пройшла, у нас би не було заборгованості.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно.

ГОРКУЦЕНКО К.О. Друга норма, про яку я дуже вас прошу, це мораторій на Закон "Про виконавче провадження", мораторій на стягнення боргів з тих підприємств, у яких різниця в тарифах дорівнює заборгованості за газ. Тому що та ж сама постанова 812 це для всіх тепловиків боляча тема. Це щоденне списання коштів з рахунків, з казначейських рахунків на користь НАК "Нафтогазу Україна". У нас получится, з 1 квітня у нас заборгованості як де-факто немає, а де-юре вона є. І з нас кожен день будуть списувати кошти. Ми не зможемо зробити ні ремонтну кампанію, ні закупити вугілля, ні підготуватися до наступного опалювального сезону. Ми неодноразово писали на комітет, ми зверталися до Кабінету Міністрів: давайте зробимо норму, що якщо різниця в тарифах дорівнює заборгованості за газ, враховується, що у нас заборгованості немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але є один нюанс, якщо верифікована різниця.

ГОРКУЦЕНКО К.О. Я говорю за верифіковану, яка підтверджена територіальними комісіями. Я не говорю за віртуальну. Я говорю, яка підтверджена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Почули.

ГОРКУЦЕНКО К.О. Це до вас як до законотворців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будемо з цим працювати. Зрозуміло. Дякую.

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОРКУЦЕНКО К.О. У нас тільки за газ можна різницю в тарифах і все.

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОРКУЦЕНКО К.О. Ми не брали. У нас не було заборгованості до 19-го... Заборгованості за газ взагалі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У них немає. По вугіллю немає. Добре. Дякую вам. Почули. Будемо думати, що з цим робити.

Давайте тоді коротенько, щоб підбити підсумки. Олексій Юрійович Кучеренко.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Дякую, Андрій Михайлович.

Шановні колеги, я стисло. Дійсно, позитивна дуже зустріч. ... *(Не чути)* почули нарешті, що в цьому секторі теплопостачання, який, розумієте, він хронічно був хворий, тому що він дуже соціально бурхливий. І завжди ці питання – тарифи, тепло. Я просто хочу дуже, щоб ви звернули увагу на цей тандем, бо я їх давно знаю і просто це один без одного не досягли би цього результату. Бо Павло Карась, він дуже добре і економіку розуміє підприємства, тарифу, економіку – бюджет і розуміє, що там робити. Але повірте, що це якби оте, що пан Анатолій сказав, це ж абсолютна правда, да, що міському голові треба мати такий потужний авторитет, щоб він міг на себе взяти ці непопулярні рішення, бо дійсно, в трубу заривати. Люди... хто побачить цю трубу, хто її побачить? Бруківку побачать, фєєрверк побачать. І оце цей соблазн, розумієте, міського голови... Їм треба йти на вибори, брати на себе відповідальність. І він, на превеликий жаль, є чи не головним гальмом на шляху до реформування цієї галузі. І от не випадково Павло звертав увагу, він так дуже дипломатично казав: головне, щоб регулювання і регулятор був стабільним, професійним. І тут ключове питання, хто цей регулятор? Я нагадую просто як людина, яка разом з USAID ми робили. Ми вважали, що це мала би бути професійна, незалежна, спеціалізована

національна комісія з регулювання комунальних послуг і під це був закон відповідний в 10-му році прийнятий, вона створена. У нас на сьогодні сектор тепла практично повністю відданий на міста, і оце, що ми сьогодні бачимо, це, скоріше, таке виключення з правил. Бо, на жаль, ми бачимо, як інші мери міст приймають рішення взагалі відрізатися, переходити на індивідуалку. Вони не є стратегічними і нам з вами вони будуть дуже болючими.

Тому я, Андрій Михайлович, вчергове вважаю, що ця ініціатива, яку озвучили і ви, і міністерство, цю дискусію продовжити стосовно того, як забезпечити стабільне, професійне, грамотне державне регулювання цього сектору, бо без цього державна проблема ця вирішена не буде. Будуть локальні місцеві успіхи, але нам життя не вистачить такими темпами вирішувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Прошу, Сергій Володимирович Нагорняк.

НАГОРНЯК С.В. Шановні колеги, наш комітет, коли приїздить в якийсь регіон, старається не тільки поговорити, а якимось хоча б невеличким проектам дати старт. Я хочу сьогодні сказати, що на Черкащині цього року планується окрім тих великих проектів, про які я говорив на початку, це у нас перспектива, і будівництво атомної електростанції на чигиринському майданчику, і будівництво гідроакумуючої споруди, на яку має сьогодні уже Укргідроенерго проектну документацію, і сьогодні Укргідроенерго проводить перемовини і з канадським урядом, і з приватними інвесторами, для того щоб залучити кошти на будівництво гідроакумуючої споруди, щоб Черкаська область не була енергетично залежною, щоб вона мала в достатній кількості генерації, щоб можна було в перспективі тут розбудовувати економіку. Це проекти великі, які на перспективу. А ми з маленькими проектами цього року плануємо спільно з міжнародними

донорами, спільно з Міністерством охорони здоров'я підтримати кілька закладів охорони здоров'я. Перший – це Черкаський обласний онкологічний диспансер Черкаської обласної ради, п'ять установок "energy storage" виробництва Tesla буде встановлено цього року і буквально найближчим часом. І це дасть можливість стабільно працювати Черкаському онкологічному диспансеру, в якому будуть в цьому році встановлені лінійні прискорювачі теж від держави, найсучасніші японські лінійні прискорювачі.

Далі у нас кілька проектів менших. Це Мліївська амбулаторія загальної практики сімейної медицини і Старосільська амбулаторія загальної практики. Там будуть встановлені сонячні електростанції по 15 кіловат з Energy Storage, які нададуть можливість сільським амбулаторіям бути енергонезалежними і економити.

І Звенигородська багатопрофільна лікарня. Цього року від уряду Японії буде надана допомога для встановлення сонячної станції до 50 кіловат також із Energy Storage, які зможуть і заощаджувати ресурс, який вони витрачають на енергоносії, і бути більш енергонезалежними. І ті кошти, які вони зекономлять, вони зможуть направити на закупівлю необхідного обладнання.

Це ті маленькі проекти, які будуть реалізовані цього року в області. Ну, і я хочу все-таки підсумувати, наше засідання комітету йде до завершення. Ми маємо зараз переїхати ще подивитися і поспілкуватися уже наживо з теплокомуненерго. Але цей досвід, який ви впроваджуєте, який ви фактично вже з 2008 року впроваджуєте ці всі реформи в теплокомуненерго черкаському, воно показує свій результат. Це така кропітка праця, яка на початку не додає балів, але, як ми бачимо, в довгостроковій перспективі це потрібно робити всім міським головам. І Анатолій Васильович правду сказав, що союзників в цьому мало, тому що кожен міський голова, коли заходить на посаду, він уже думає, як переобратись на наступний строк і що йому потрібно зробити. Навіть за умови, якщо він повний термін перебуває, тому що у нас періодично можуть бути якісь дострокові вибори, він хоче зробити якісь в місті інші речі, ті, які будуть видно містянам. Але той, хто підходить

стратегічно, в довгостроковій перспективі має результат. І Черкаська область може тут показувати своє лідерство, і показувати, і ділитись досвідом з іншими регіонами.

Дякую, колеги, за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я згоден абсолютно. Завжди є конфлікт, чи робити косметику і декорації, які всім видно, але які насправді можуть мати не таке значення, як мають базові і фундаментальні речі. Тому не всі готові і не всі починають робити базові і фундаментальні речі. Но той, хто це розуміє, він у довгостроковій перспективі виграє, тому що декорації і косметика – це гарно, але базові і фундаментальні речі разом з косметикою і декораціями – це і гарно, і довговічно, й ефективно. І це, власне, те є ефективне місцеве самоврядування, яке ми хотіли би бачити, тому дуже добре, що в Черкасах це прекрасно розуміють і в Черкасах над цим працюють.

Вікторія Олександрів Гриб, можливо, вас до трибуни, до мікрофону можна запросити, ну щоб усі почули, ваше важливе слово. Включіть мікрофон, будь ласка.

ГРИБ В.О. Анатоліє Васильовичу, хотіла в першу чергу вам подякувати за вашу принципову позицію в тому, що ви робите. Слухайте, ми всі дуже добре пам'ятаємо, як ви захищали своїх підприємців, коли був COVID. І я думаю, що вони вам вдячні і вони вас оберуть ще раз, не тільки вони, а й люди.

Але ви сьогодні все ж таки сказали з приводу того, що є проблемні питання, і ми б хотіли почути ці проблемні питання. Тому що те, що ми почули від керівника ТЕЦ, це зрозуміло. Вчора, коли було засідання Асоціації міст України, якраз питання ставилося про те, щоб все ж таки погасити ті борги, які зараз держава винна, з приводу того меморандуму, який було підписано.

Я все розумію, і я зразу кажу, колеги, грошей немає в бюджеті. Навіть якщо ми приймемо той законопроект, закон, то грошей немає. Але от якраз ті питання, які ви ставили, щоб Нафтогаз не мав можливості вас по судах затаскати і стягнути, і заблокувати вам усі рахунки, це зрозуміло. Я сподіваюся, що ми будемо це з колегами опрацьовувати. Але що ще? Бо за водоканал ми почули, сьогодні не обговорюємо, як кажуть, але питання дуже суттєве, тому що Павло Миколайович, коли нам розповідав про таку дуже гарну картинку, ми ж також розуміємо, що з водоканалами, да, якщо вони будуть підвищувати також ціни на свої послуги, а, до речі, водоканал, він у вашому підпорядкуванні та Павла Миколайовича чи ні?

КАРАСЬ П.М. Ні, вони мені винні гроші.

ГРИБ В.О. А, вони вам винні гроші і вони будуть вам винні ще. Просто які основні проблеми є, щоб ви хотіли, що ми ще розглянули?

Дякую вам.

_____. ...*(Не чути)* електроенергія піднялася в ціні і тарифи, вони підвищені фактично, він є повністю збитковим підприємством, великі збитки ми будемо мати. Я думаю, що нам прийдеться, на жаль, компенсовувати ці збитки по року.

ГРИБ В.О. З місцевого бюджету?

_____. З місцевого бюджету, бо іншого немає. Ну і плюс кредит Європейського банку реконструкції і розвитку, він фактично не в змозі, і вже тричі ми гасили за нього цю позику, яка була взята десь 8 років тому чи 10 років тому.

ГРИБ В.О. А загальний бюджет який?

_____ . Загальний бюджет 4 мільярди, близько.

ГРИБ В.О. А хто найбільші платники?

_____ . Платники? Різні є платники. Ну найбільші платники, це зрозуміло, що це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ПДФО.

_____ . Так. Що це бюджетні організації найбільші платники, лікарні, ну різні, обленерго також входить в двадцятку, Черкаситеплокомуненерго, Азот, Черкасиводоканал, Черкаська обласна лікарня, Третя лікарня швидкої допомоги – це ці підприємства, які є фактично бюджетоутворюючі і найбільше податку сплачують.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

_____ . ПДФО. Найбільший податок – це ПДФО.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Колеги, я думаю, що у нас ще буде нагода поспілкуватися. І ми поїдемо зараз подивитися безпосередньо на ті об'єкти, які ми сьогодні обговорювали. Ну теплокомуненерго, а потім на ТЕЦ так само заїдемо. І побачимо, позадаємо питання, побачимо, як це все працює.

Тому дякую всім за сьогоднішню цікаву розмову. Дякую за презентацію. І ми зафіксували, записали ті основні проблеми, які є, будемо в Києві теж проводити відповідні розмови. Тому що деякі питання, на мою думку, треба постаратися вирішити і їх можна вирішити, тому будемо цим займатися.

Тому всім дякую. І засідання комітету оголошую закритим.